

INUIT ATAQTIGIIT

Inatsisartuni

8. august 2024

UKA2024/62

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 malillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik imaattumik siunnersuuteqarpunga:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut, qanoq iliorluta piniartut atungaat pitsanngortissavagut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Adam Kristensen, Inuit Ataqtigiit)

Nunatsinni inuiaat allat qangarsuarli nunassisaraluit nunarput inuuffigisinnaasimannigilaat pinngortitarsuup inuuffigiuminaannera akiorsinnaasimanninnamikku assingiinnitsunik peqquteqartumik.

Kalaaleq piniartuq ukiorpassuarni ilaqtaminik napatitsisoq pinngortitarsuaq ilaatigut peqqarniittaraluaq naleqqussarfigisinnaasimavaa, ulloq manna tikillugu inuuffigisinnaalersimallugu qaannamik qimussimillu ajunaarnerpassuit aqquusaarsimagaluarlugit, tassa kalaaleq piniartuq.

Isumaqarpunga piniartuq ullumikkut ataqqineqanngippallaartuq. Piniartuq tassaavoq inuuniarnikkut oqimaannerpaamik atungassaqartinneqartuq puisip amia kisiat toqqamavingalugu aningaasarsiornikkut periarfissaqartinneqartuq naak puiserpassuit piniagarpassuillu inoqarfanni assingiinnigitsuni pisarineqartaraluartut.

Piniarneq tamakkiisumik inuutissarsiutaalissappat najukkani piniartoqarfiusuni piniagarpassuit pisarineqartartut aningaasarsiutigineqalersinnaappata piniarneq piniartoqarfanni tamakkiinerusumik inuutissarsiutigineqalersinnaangaluarpoq. Savissivik assersuutigisinnaavara, taavani piniangarpassuit ukiup ingerlanerani pisarineqartarput annertunerususumik aningaasarsiornikkut iluaqtigineqaratik.

Piniartuq piniakkanik assingiinningsorpasuarnik piniartarpoq, taamaattoq piniagassat ilarpassui killilersugaapput ilaalli piniaqqusaanatik qangaanerusoq aningaasarsiorneq pitsaanagerusimagaluarpoq, puisip amiata saniatigut orsoq, nannut amii, teriannissat amii, qilalukkat tugaavi, eqalussuit tingui il. il. tunisaanikuugaluarput nunarsuarmioqatittali tatisinerat annertungarmat puisip amia kisiat tunisnaalersimavarput.

Puisit piniakkallu amiinik saarnginillu qilalukkallu tuugaavinik kusanartuliortartut eqqarsaatingalugit kusanartulianik avammut tuniniaasinnaaneq ammanerususunngortinnissaa pimoorullugu anguniangassaavoq, paasisitsiniaaneq annertoq ingerlanneqartariaqarpoq. Isumaqarpunga periarfissat nutaat atorluarneqartariaqartut tassalu nunat allat aallartiqarfii nunatsinniittut suleqatigalugit.

EU; USA, Island-ilu nunatsinni aallartitaqarfearput, isumaqarpunga aqutissat pitsaasuusut nunarsuarmioqatitsinnut paasititsiniaanermut annertunerususumut atussallugit, sorpassuupput piniarneq aallaavigalugu avammut tuniarsinnaasaraluagut. Piniakkanik nerisaqartuunerput minnerunngitsumillu kultoorikkut eriangisassarpassuagut piniartuunerup iluanimmata aamma takornariaqarnikkut sulialinnut aningaasarsiornikkut iluaqutaasinnaasut.

Piniartuq tamakkiinerusumik piniakkanik aningaasarsiuteqalissappat pinngitsoorneqarsinnaangilaq najukkami piniakkanik kalaaliminernillu tunisassiorfeqalernissaq aamma puisit amiinik tigooraavittut atorineqarsinnaasunik. Nunatta Ammerivia suleqatigineqarsinnaavoq kalaalimernit eqqarsaatigalugit, nunatsinni niuerneramik suliaqartut (Pisiniarfii) assingiingitsut suleqatigineqarsinnaapput.

Sooruna nunarsuarmioqatitta uumasunik aamma piniakkanik asuli toqoraanginnartut nalilersortaraatigut? Ullumikkut piniartup pisortatigoortumik aningaasarsiutingisinnaasaa tassaavoq puisip amia neqaami sumununa atortaripput?

Inoqarfiit mikinerusut eqqarsaatigalugit pisortatigoortumik sumut atorineqartarneranut takutitassaqanngilagut taamaammanuna pingaaruteqartoq pisortatigoortumik piniakkanik kalaaliminernillu tunitsiveqarnissaq, tassani tunisat tamarmik pisortatigoortumik malinnaaffigineqarsinnaapput nunattalu avataanut paasititsiniaanermut pisortatigoortumik atorluarneqarsinnaallutik.

Isumaqarpunga aamma nunarsuarmioqatigut paasinninnerusinnaassasut piniakkanik asuli toqoraanginnartuunngitsugut -piniagarli ilitsoqqussatsinnik nerisarigipput aningaasarsiutingalugulu. Isumaqarpunga tamanna amingaatingineqartoq aamma inooriaatsitsinnut paasinninnerunissamut. Tamannarpiaq tunngavingalugu piniartup pisortatigoortumik nunami tulaassiveqarnissaa ilungersuullugu paasitikkusukkinga.

Piniartuq qanga piniartaaseq atorlugu piniartarnissaa illersortariaqapoq, qajaq qimusserlu piniutaasimanerat oqaluttuaannangussanngippat. Assersuutingalugu qajaq kisiat atorlugu qilaluarniartarfinnik illersukkanik pilersitsineq, nannunniartaneq eqqarsaatigalugu nannunniartaneq aamma periarfissaatinneqassaaq, qilalukkat nannullu eqqarsaatigalugit nunap immikkoortuini Avannersuaq Qimusseriarsuaq kiisalu Tunu.

Nalunngilarput Nannut Qilalukkallu killilersugaasut taamaammat tassani Naalakkersuisut Pinngortitaleriffik Kommuunit KNAPK immikkoortortaalu suleqatigalugit aaqqissuussiortoqarsinnaavoq. tassa ilisimalluinnarpara tamanna piniartup kissaatigisaasa ilagilluinnaraat, piniartuq pisinnaatitaaffeqassappat suliaqarpugut annertuumik.

Taamatut oqallissiaqarninni piniartuunerup qanoq pitsaanerusumik inuussutissarsiutigisinnaanera aqutissiuunneqarsinnaanersoq partiit matumuuna paasiniaaffigaakka.

Qujanaq.